

Má pod palcom zjazdy svetových freeride pretekov!

Monika **Tatarková**

Autor PETRA GABARIKOVÁ

Foto ARCHÍV MONIKY TATARKOVEJ

Vybrala si nezvyčajné povolanie a z pozície rozhodkyne dnes hodnotí jazdy svetových freeride jazdcov. Pre rodáčku spod Chopku a rýdzu Liptáčku bolo však prirodzené, že ju to ťahalo stále k horám. Patrí k jedným z prvých freeskierek v Európe a za svoje jazdy si vyslúžila vo svete veľký obdiv. Zvedavosť a skúsenosti z „krívd“ rozhodcov ju motivovali, aby vyskúšala druhú stranu tohto športu a svoje lyžiarske schopnosti v súčasnosti zúročuje ako Freeride World Tour rozhodkyňa. Zúčastňuje sa tých najväčších 4* freeride eventov, kde rozhoduje o víťazoch, ktorí zdolávajú vysoko exponované svahy. O svojej práci a pravidlách freeride pretekov nám porozprávala Monika Tatarková.

ZAČÍNALA SI AKO FREESKI JAZDKYŇA. ČO ŤA VIEDLO K PROFESII FWQ ROZHODKYNE?

Mala som za sebou niekoľko rokov pretekania v Taekwonde a potom som sa vrátila ku koreňom, a to k lyžovaniu. Podobne ako všetci, keď sa mi na pretekoch nedarilo, bola som nahnevaná na rozhodcov. To bol ten impulz, aby som si to vyskúšala aj z opačnej strany. A na rozhodcovskej pozícii som už ôsmu sezónu.

KDE SI ABSOLVOVALA ŠKOLIACI KURZ? AKÉ SÚ PODMIENKY PRE ZÍSKANIE LICENCIE?

Rozhodcovský kurz bol vedený cez FWT (Freeride World Tour). Museli sme si naštudovať všetky rules&tools, ktoré sú s rozhodovaním spojené. Napokon sme odovzdali hodnotenia jazd, ktoré nám školitelia poslali. Ak sme splnili podmienky a získali dostatočný počet bodov, na základe toho nás zaradili k certifikovaným rozhodcom. Potom to už len bolo o tom, koľko pretekov človek absolvuje a ako sa ďalej sám zdokonaľuje.

ROBIŠ AJ FWQ PORADKYŇU. V ČOM SPOČÍVA TÁTO ČINNOSŤ?

FWQ Advisor je človek z FWT, ktorý dozerá na to, aby bolo všetko na pretekoch v súlade s pravidlami. To znamená prejsť si s organizátormi všetko okolo bezpečnosti, pripraviť „riders meeting“ a na ňom vysvetliť jazdcom systém hodnotenia. Čiže prejsť krok po kroku celý priebeh pretekov a byť na všetko pripravený. V prípade, že by sa niečo prihodilo, tak ja som tá prvá, ktorého sa FWT bude pýtať, prečo sa to stalo, ako a či sa tomu dalo predísť. Advisor je zároveň aj hlavný rozhodca. Musí si s rozhodcami prejsť „judging system“ a možnosti terénu, na ktorom sa bude pretekať. Podpisuje výsledky a preberá za ne zodpovednosť. A nakoniec píše reporty o pretekoch.

V ČOM SPOČÍVA HODNOTENIE FREERIDE JAZDY A ČO VŠETKO SA HODNOTÍ?

Hodnotenie vždy závisí od našej momentálnej nálady a podľa toho, s kým si koľko panákov dáme večer pred pretekmi na bare (smiech). Množstvo ľudí si myslí, že to takto funguje, ale rozhodne to tak nie je! Hodnotí sa celkový dojem z jazdy, ktorý zahŕňa výber línie, plynulosť jazdy, celkovú kontrolu nad jazdou, air & style a techniku jazdy. Nad týmito všetkým premýšľame, keď ide rider dole. Tiež si musíme pamätať ostatné jazdy (teda mali by sme), aby sme ich vedeli porovnať a celkovo zhodnotiť, kto to v konečnom dôsledku zvládol lepšie. A keď si náhodou nepamätáme, tak nám pomôžu „judging sheets“, kde si zaznamenávame poznámky o jazde. Používame jednoduchú úsečku, na ktorej sa pohybujeme na stupnici od 0 – 100 bodov. Každý rok po skončení sezóny sa snažíme zakomponovať niečo nové do tohto systému, aby naše hodnotenia boli čo najobjektívnejšie.

KOĽKO ROZHODCOV HODNOTÍ JAZDU FREERIDERA?

Hlavne na 3* a 4* pretekoch, kde je level jazdenia už dosť vysoký sú vždy dve skupiny rozhodcov – jedna pre snowboardových a druhá pre lyžiarskych jazdcov. Jedna sa skladá zo štyroch rozhodcov – jeden hlavný a traja paneloví - tí udeľujú body. Hlavný rozhodca dozerá na to, aby nedošlo k nezhode medzi jednotlivými hodnoteniami. Rozdiel bodov medzi rozhodcami môže byť maximálne 10. My sa však usilujeme, aby rozdiel bodov bol maximálne 5.

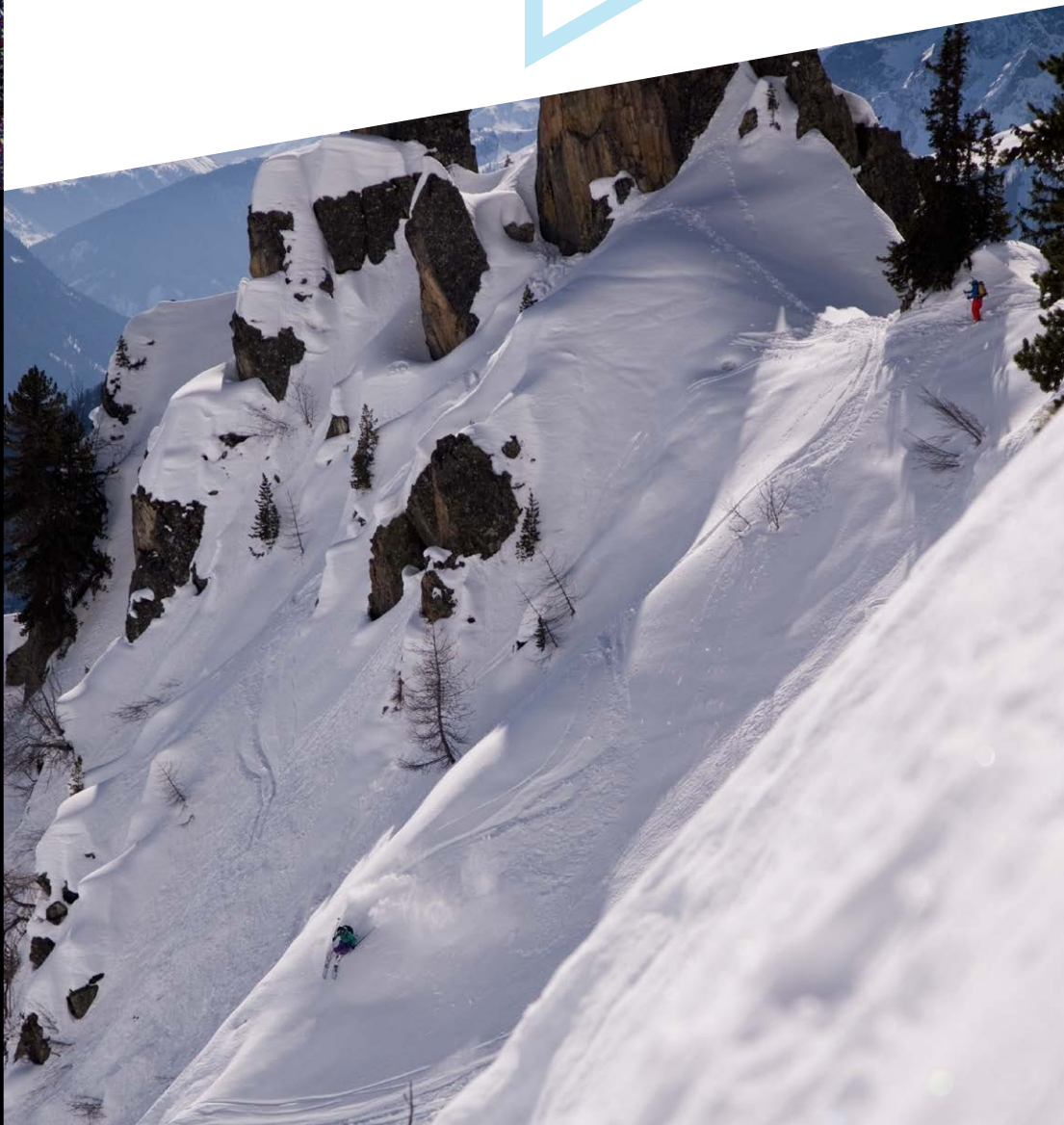
JE MOŽNÉ ZMENIŤ PO DOHODE S OSTATNÝMI ROZHODCAMI HODNOTENIE JAZDY?

Áno je. Táto situácia nastáva vtedy, keď sa dvaja rozhodcovia zhodnú v hodnotení a tretí sa od toho absolútne odlišuje. Vtedy dochádza k rozhovoru rozhodcov, kedy každý vysvetlí, prečo jazdu takto posudzuje. Potom prichádza na rad hlavný rozhodca, ktorý doplní svoje postrehy a napokon sa nájde spoločný konsenzus. Rozhodne sa však nerobia takéto zmeny rozhodnutia po ukončení pretekov.

NA ZÁKLADE ČOHO SA VYBERAJÚ TRASY PRETEKOV?

Nenazvala by som to trasami. Vyberá sa kopec/stena (Face), na ktorom sa bude jazdiť. Každá úroveň pretekov (1*, 2*, 3*, 4*) má určenú minimálnu dĺžku steny a minimálne množstvo línií, ktoré si jazdec môže vybrať. Tiež sa prihliada na to, či sú tam strmé časti, dostatočné množstvo miest, kde sa dá skákať. Ale napríklad aj to, či je miesto ľahko prístupné pre verejnosť.

ROZHODUJEŠ AJ NA PRETEKOCCH FREERIDE WORLD TOUR. PLATIA TAM INÉ PRAVIDLÁ AKO V PRÍPADE BEŽNÝCH PODUJATÍ?

Ako „shadow judge“ som sa zúčastnila na FWT Fieberbrunn v roku 2014. Minulú sezónu mi účasť na FWT Fieberbrunn zrušili, pretože sa dlho čakalo na vhodné počasie. Nakoniec sa dohodli, že budú pokračovať bez 5. rozhodcu. Na organizácii celej FWT pracuje malá skupinka piatich ľudí, preto je dosť náročné sa tam dostať. Čo sa týka rozhodovania, platia tam rovnaké pravidlá. Rozdiel je len v tom, že oni rozhodujú live a výsledky sú hneď viditeľné všetkým divákom. To znamená aj väčší tlak na rozhodcov. My používame live scoring len na 4* FWQ (Freeride World Qualifier) v Nendaz.

V Jasnej sa koná CGC Jasná Adrenalin, ktorý postupne dosiahol 4* svetovú úroveň. Ako hodnotíš toto podujatie?

Jasná Adrenalin má za sebou veľký kus cesty. Každý jeden rok badať na podujatí obrovský pokrok. Celá „crew“, ktorá sa podieľa na príprave sa snaží neustále na akcii niečo zlepšovať. A podľa mojich informácií sa tu jazdci veľmi radi vracajú. Držím im palce a teším sa na túto sezónu!

AKÉ PRETEKY ŤA TERAZ ČAKAJÚ?

Plán na túto sezónu ešte finalizujeme, pretože nastali nejaké malé zmeny a ja budem rozhodovať len 4* preteky. Mojim hlavným cieľom ako rozhodcu a advisora je túto zimu rozhodovať len 4* preteky. Zatiaľ však uvažujeme o Rakúsku, Švajčiarsku, Japonsku, Jasnej a možno Nórsku.

NA ROZHODCOV SA VRHÁ NIEKE- DY ZLÉ SVETLO PRE NEOBJEKTÍVNE HODNOTENIE. STRETLA SI SA S NEJA- KÝMI NEGATÍVNYMI NÁMIETKAMI?

Samozrejme, bez toho by to bola nuda (smiech).

Zažila som, ako na mňa kričali a nadávali mi. Kamaráti rozhodcovia majú podobné zážitky. To však bolo už dávno. Ľudia sa postupne učia komunikovať aj s nami a zistili, že riešením je normálna konverzácia. My jazdcovi poskytneme adekvátne vysvetlenie jeho hodnotenia, a to, že kamaráti, mu povedali, že mal byť na pódiu asi nebude celkom pravda, keďže v konečnom hodnotení skončil na 25. mieste.

V dnešnej dobe sa už stretávam s tým, že samotní jazdci prídu za nami a chcú sa poradiť, čo je dôležité, na čo si majú dávať pozor atď. Po 8 rokoch sa už s veľkým množstvom ľudí poznám a som na nich hrdá, keď vidím ako postupujú a darí sa im.

FREERIDE ZÓNY SÚ DOSŤ NEVY- SPYTATELNÉ. ČO V PRÍPADE, ŽE SÚ V DANOM DNI NEVYHOVUJÚCE

PODMIENKY?

Ako advisor už niekoľko týždňov pred pretekmi komunikujem s organizátormi. Bavíme sa o snehových podmienkach a predpovediach snehových zrážok. Ak snehové podmienky nie sú vhodné už týždeň pred pretekmi, tak sa zrušia. Ale ak je pozitívna predpoveď sneženia, pokračujeme s prípravou. Čo sa týka počasia, tak máme tzv. weather days. To znamená, že sú stanovené 3-5 dní, kedy sa preteky môžu uskutočniť. Pri 70 - 80 jazdcoch a dvoch paneloch rozhodcov potrebujeme cca 3 - 3,5 hodiny, aby sme odjazdili celé preteky. Samozrejme, to je časové ohraničenie pre čisté jazdy bez pádov, stratených lyží a úrazov.

AKO SI JAZDCI ODSKÚŠAJÚ TERÉN? MAJÚ SKUŠOBNÉ JAZDY?

Toto rozhodne nie. 30 dní pred pretekmi by mal byť Face uzavretý a jazdci majú zákaz tam jazdiť. Samozrejme, zo strany organizátora je to nadľudský výkon v tom niekomu zabrániť. Vo finále je to na jazdcoch, aby tam nešli. Na druhej strane, my ako rozhodcovia ho môžeme za to diskvalifikovať z pretekov.

Jazdci pred pretekmi dostanú fotku Facu a deň pred pretekmi sa robí tzv. Face check, čo znamená, že s jazdcami

máme stretnutie na mieste, kde stoja počas pretekov rozhodcovia a odtiaľ pomocou ďalekohľadov môžu sledovať jazdu 2-3 predjazdcov. Tí majú pri sebe vysielачku a komentujú snehové podmienky, ktoré aktuálne na kopci sú. Večer pred pretekom ešte na riders meetingu dostanú aj podrobné informácie od ľudí zodpovedných za bezpečnosť.

NEMÁŠ NIEKEDY CHUŤ SI VYMENIŤ POZÍCIE A DAŤ SI SÚŤAŽNÚ JAZDU AKO PRETEKÁRKA?

Niekedy určite áno. Predovšetkým, keď sú výborné snehové podmienky alebo keď je -25 stupňov, fúka vietor a nemôžem sa pohnúť z miesta (smiech).

KTORÉ FREERIDE ZÓNY SÚ TVOJE NAJOBĽUBENEJŠIE?

Jasná, Jasná, Jasná. Na ňu nedám dopustiť, no rovnako rada mám tiež Hochfügen, Nendaz a Les Marecottes.

SÚ NA SLOVENSKU DOSTATOČNÉ PODMIENKY PRE VYKONÁVANIE TOHTO ŠPORTU?

Určite áno. Máme nádherné hory, na ktoré môžeme byť právom hrdí.